

Finansminister Siv Jensen

19. september 2017

NITOs forventninger til statsbudsjettet 2018

Gratulerer med valget!

NITOs medlemmer har gjennom de siste fire årene vært igjennom en svært turbulent periode hvor mange, enten direkte eller indirekte, har blitt påvirket av nedgangen i oljeprisen og påfølgende arbeidsledighet.

Relativ lav oljepris, redusert aktivitet innenfor leverandørindustrien og synkende yrkesdeltakelse bidrar til en økonomisk situasjon som over tid kan svekke Norges velferdsnivå. Dette bekymrer NITO. Selv om norsk olje- og gassproduksjon i mange år fremover vil være sentral for norsk verdiskaping, vil det i årets statsbudsjett være viktig å gjøre grep som fremmer vekst også i andre næringer. Det er derfor viktig at det satses på å bruke og videreutvikle både de menneskelige og teknologiske ressursene vi har til økt verdiskaping.

Forventninger for statsbudsjettet 2018:

- Bekjempelse av langtidsledighet og utenforskap fra arbeidslivet
- Satsing på kompetanseutvikling gjennom hele livsløpet
- Kronkurs og renter holdes på et nivå som styrker konkurranseevnen overfor utlandet
- Økt bruk av virkemidler for nyskaping og omstilling i både privat og offentlig sektor

Vi er oppriktig glad for at ledigheten er på vei nedover. Det må likevel ikke bli en hvilepute for en forsvarlig, men vekstfremmende politikk. Fremover blir det enda viktigere å skape nye arbeidsplasser i både etablerte virksomheter og i nye selskaper. For å lykkes er det viktig at regjeringen fører en ansvarlig økonomisk politikk som bidrar til å styrke norske virksomheters konkurransekraft. Regjeringen må føre en politikk for stabil kronkurs, forutsigbar rente og et konkurransedyktig skatteregime for næringslivet.

Kompetanse som virkemiddel mot langtidsledighet

Selv om det nå er færre som blir ledige, er NITO svært bekymret for mange av våre medlemmer som har gått ledig lenge. Disse må få utviklet sin kompetanse til de kravene arbeidsgivere stiller. Kompetanse er ferskvare, det blir derfor vanskelig for disse å komme inn igjen på arbeidsmarkedet etter en periode på dagpenger. Regjeringen bør derfor åpne for en prøveordning hvor dagpengemottakere i mer enn seks måneder får muligheten til å ta fag på universiteter og høyskoler som NAV mener kan kvalifisere til arbeid, og ikke er til hinder for deres søken etter arbeid i studietiden. Dette vil være i tråd med blant annet Høyres politiske program for Stortingsperioden¹, og Fremskrittspartiets svar til NITO der det bekreftes at man ønsker å bedre mulighetene til å ta høyere utdanning mens man mottar dagpenger.

¹ Høyres partiprogram side 47: «Gi mottagere av offentlige ytelser større mulighet til å ta studiepoenggivende utdanning»

Kompetanse for omstilling og nyskaping

Digitalisering og automatisering gjør at innholdet i jobbene endrer seg raskere enn før. Det nye arbeidslivet vil kreve at alle etter å ha jobbet en stund må sette seg på skolebenken igjen. Det vil det ofte være en tendens til underinvestering i kompetanse fra virksomhetenes side. Jo oftere folk bytter jobb, dess lavere blir gevinsten for enkeltbedriftene av å investere i egne ansatte. Bedriftene må stimuleres til mer langsiktig kompetanseutvikling av ansatte gjennom insentiver som Kompetansefunn og ved at regnskapsreglene endres slik at virksomhetene kan føre kompetanse som en investering som kan avskrives over flere år. Vi viser i denne forbindelse til Høyres svar til NITO i forkant av valget der man ønsker seg en innføring av Kompetansefunn etter modell fra Skattefunn. Vi viser også til at FrP på spørsmål fra NITO har svart at man er positiv til insentiver på dette området og mener at regnskapsreglene er et godt forslag.

Kompetanse for framtiden

For å opprettholde en konkurransedyktig økonomi er det viktig at nyutdannede kommer inn i arbeidslivet med en kompetanse som er moderne, og med kjennskap til de nyeste teknologiene og deres muligheter. I dag er ingeniør- og teknologstudiene underfinansierte, sett opp mot kostnadene med studiene. Underfinansieringen fører til for små fasiliteter og eldre undervisningsmateriell på laboratorier og verksteder. Dette igjen bidrar til høyt frafall og at flere av de nyutdannede kommer i arbeid med en kompetanse som krever oppdatering fra dag en. Det er derfor viktig at finansieringssystemet for høyere utdanning endres slik at finansieringskategoriene bedre reflekterer kostnadene ved de enkelte studiene. FrP har svart NITO at man ønsker å prioritere nye studieplasser innen IKT- og ingeniørfag gjennom å dreie finansieringsordningen til universitet- og høyskolesektoren for å styrke ingeniør- og teknologifag.

Det er bred enighet om at Norge i dag og i fremtiden vil mangle IKT-kompetanse. Regjeringen bevilget i to omganger i 2017 budsjettet midler til flere studieplasser. For å få dekket dagens og morgendagens behov er det viktig at denne satsingen styrkes i de kommende budsjettene. Vi viser til at Høyre har uttalt at man vil prioritere flere studieplasser innenfor digitalisering, informasjonsteknologi og andre IKT-fag.

Vitensentrene er viktig aktør for å skape interesse og kunnskap om realfag for barnehagebarn og elever i skolen. I skjæringspunktet mellom kunst, teknologi og naturvitenskap ønsker vitensentrene å dyrke fram kreativitet, skaperglede og innovasjon blant besøkende barn og unge. Gjennom å øke bevilgningene til Vitensentrene kan man øke antall barnehagebarn og elever som får framtidsrettet realfagstilbud på/av et vitensenter. Dette kan gjøres ved å etablere verksteder og nye teknologitilbud for fremtidige teknologer. Det vil også være viktig å øke antall lærere og barnehagelærere på kurs i teknologi og koding/programmering. Vi viser til at Fremskrittspartiet har svart NITO at man ønsker å arbeide for flere vitensentre. Høyre har også uttalt seg positivt om ordningen.

Nyskaping og omstilling i privat og offentlig sektor

Noe innovasjonsarbeid kan gå raskt, mens andre prosjekter tar lengre tid å utvikle fra ide til marked. Det er viktig at de virkemidlene i Innovasjon Norge og andre statlige understøttere av innovasjon og nyskaping har virkemidler som gjenspeiler ulikhetene i forskjellige prosjekter. For å sikre fremtidens verdiskaping er det viktig at også satses på virkemidlene med langsiktig horisont.

Det er bred politisk enighet nasjonalt og internasjonalt om behovet for en økonomi bedre tilpasset miljøet. Styrket forskningsinnsats, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke områder er nødvendig innen fornybar energi. Både Klimateknologifondet og Miljøteknologiordningen gjennom Enova må styrkes i 2018 budsjettet blant annet for å sikre ny energi- og klimateknologi i industrien.

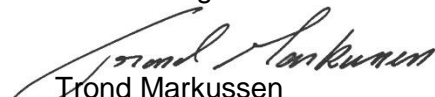
Karbonbasert energi vil likevel være en viktig del av verdens energimiks i flere tiår enda. Skal dette forenes med nødvendige kutt i klimagassutslipp mener NITO at fangst og lagring av CO2 i stor skala må realiseres og intensiveres i tråd med regjeringens intensjoner.

Offentlig sektor er inne i en digital transformasjon som både vil kunne gi økt effektivitet og bedre tjenester. Dette krever nytenkning og vilje til risiko i den enkelte virksomhet. I tillegg til styrket digital kompetanse, er det behov for nasjonale insentiver for at den enkelte offentlige virksomhet skal ta denne typen risiko.

Den norske modellen

Den norske modellen med trepartssamarbeid mellom arbeidslivets parter og staten har vært en bærebjelke for den økonomiske suksessen i Norge. For at modellen skal ha legitimitet er det viktig at oppslutningen både på arbeidstaker og arbeidsgiversiden er høy. I de siste årene har vi sett at oppslutningen og arbeidstakersiden har kommet under 50 prosent. Dette gir grunn til bekymring. Medlemsopplutning er først og fremst organisasjonenes ansvar, men er også i statens interesse. Vi ber derfor om at fagforeningsfradraget økes i takt med reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fremover.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær